

з зазначенням причини, дати взяття вимоги на облік, дати видачі повідомлення, прізвища, ім'я та по-батькові уповноважених осіб і відбитка печатки банку; взяти вимогу на облік за відповідним позабалансовим рахунком.

Банк зобов'язаний виконати вимогу відповідно до умов договору банківського вкладу. Як бачимо, фінансова відповідальність банку за несвоєчасну сплату доходу за вкладом і повернення суми вкладу чинними законодавчими й нормативними актами не передбачена, що, на наш погляд, економічно не обґрунтовано та обмежує інтереси вкладників, підвищує рівень ризику вкладних операцій, особливо за умов, коли повернення вкладів відбувається масово. У зв'язку з цим необхідно в договорі вкладу передбачати відповідальність банку за несвоєчасне (неповне) повернення суми вкладу й нарахованих процентів у вигляді пені, розмір якої встановлюється відповідно до вимог Закону України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань». Ст. 1 цього закону передбачає, що платник грошових коштів сплачує на користь одержувачів цих коштів за прострочку платежу пеню в розмірі, встановленому за згодою сторін. Сума пені обчислюється від суми простроченого платежу та не може перевищувати подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла в період, за який сплачується пеня. Ніяких застережень відносно того, що дія цього закону не поширюється на відносини банків і їх вкладників, у ньому не міститься. Практичне застосування положень Закону України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань» відносно вкладних операцій банків не тільки знизить ризики вкладників банків, а й сприятиме подальшому припливу коштів населення на банківських рахунках, збільшить ресурсну базу банків, підвищить її стабільність і забезпечить умови для активної, кредитно-інвестиційної підтримки банками розвитку реального сектору економіки.

РАХУНКОВА ПАЛАТА ЯК ГАРАНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Воробей В.М., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Пожидаєва М.А.

Рахункова палата функціонує з 1997 року і є постійно діючим органом зовнішнього державного фінансового контролю, що будує свою діяльність на основі принципів законності, плановості, об'єктивності, незалежності та гласності.

Рахункова палата займає особливе місце в системі контролюючих органів держави, оскільки її діяльність не залежить від виконавчих органів влади та їм не підпорядкована. Саме з цієї причини з самого початку створення Рахункової палати ставлення до неї було неоднозначним. Так, Верховній Раді України довелося тричі долати вето Президента України на Закон України «Про Рахункову палату», після цього Закон розглядався в Конституційному суді України, на підставі рішення якого були значно обмежені повноваження Рахункової палати, її завдання та функції.

Чинний закон передбачає, що контрольні повноваження Рахункової палати розповсюджуються на апарат Верховної Ради України, Адміністрацію Президента України, органи виконавчої влади, у тому числі їх апарати, Національний банк України, Фонд державного майна України та інші державні органи та установи, створені відповідно до законодавства.

Крім того, Рахунковій палаті надано право у разі необхідності залучати до своїх перевірок фахівців будь-яких контролюючих органів. Діяльність Рахункової палати – яскравий приклад підвищення інтересу до неї з боку всіх гілок влади і громадськості та зростання її авторитету.

Закон «Про Рахункову палату» закріпив за Рахунковою палатою низку прав, однак не передбачив механізмів та гарантій їхньої реалізації. Зокрема за Рахунковою палатою закріплено право на отримання від керівників установ та організацій, що перевіряються, всієї необхідної документації та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність. Водночас законодавством

не встановлено відповідальність за ненадання відповідної інформації (документації).

Відсутньою є відповідальність і за невиконання вимог керівників Рахункової палати та посадових осіб її апарату, пов'язаних з виконанням ними своїх службових обов'язків, за перешкоджання роботі або нестворення належних умов для роботи посадових осіб Рахункової палати, які проводять перевірку (ревізію). Закон не встановлює строків та процедури розгляду запитів Рахункової палати іншими суб'єктами, зокрема органами фінансового контролю, не передбачає відповідальності за порушення таких строків, ненадання, неповне надання інформації за запитом, або надання недостовірної інформації.

Заслужують на увагу і висловлені в літературі з відповідної проблематики пропозиції стосовно удосконалення правового регулювання взаємодії Рахункової палати з органами судової влади. Ми поділяємо думку про те, що Рахунковій палаті варто було б надати право звертатися до господарських судів із заявою про призупинення всіх видів платіжних і розрахункових операцій за рахунками державних установ у разі виявлення фактів нецільового використання ними коштів державного бюджету, право оскаржувати в суді бездіяльність розпорядників бюджетних коштів, пов'язану з невиконанням пропозицій Рахункової палати стосовно припинення фінансових порушень, усунення причин і умов, що сприяли їх вчиненню тощо.

На наш погляд, у новій редакції Закону «Про Рахункову палату» доцільно посилити гарантії незалежності цього органу від гілок влади, у тому числі – законодавчої. Зокрема необхідно конкретизувати підстави дострокового припинення повноважень Голови та членів Рахункової палати, позбавити Верховну Раду України права давати Рахунковій палаті доручення. Так, парламент, Президент, органи виконавчої влади мають взаємодіяти з Рахунковою палатою на підставі звернень, спрямовувати та координувати її діяльність, доручати проведення перевірок, ревізій тощо. Такий підхід загалом узгоджуватиметься із загальносвітовими тенденціями у відповідній сфері.

Заслужує на увагу і неодноразово висловлена керівництвом Рахункової палати України пропозиція стосовно необхідності прийняття Закону, який регулюватиме функціонування системи органів фінансового контролю в цілому.

На сьогодні внесені деякі зміни до статті 98 Конституції України та Закону України «Про Рахункову палату» в частині посилення повноважень Рахункової палати. Суть цих змін полягає в тому, що до повноважень Рахункової палати належатиме не тільки контроль за видатками державного бюджету а й за надходженнями, тобто повноваження Рахункової палати значно розширюються. Також передбачено ухвалити новий закон про Рахункову палату.

Окрім посилення гарантії незалежності Рахункової палати України, мають бути чітко визначені засади взаємодії Рахункової палати з Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, органами, які здійснюють внутрішній фінансовий контроль.

Актуальним є також питання внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, які б передбачали встановлення дієвих гарантії реалізації Рахунковою палатою України своїх повноважень.

ЗАХИСТ ПРАВ УЧАСНИКІВ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Біляр І.П., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННПП НАВС Котирло О.О.

Важливо розуміти, що специфіка біржової торгівлі, пояснюється до певної міри й обмеженням та визначенням колом її учасників, а тому до участі у біржових торгах допускаються члени біржі та особи, що відповідно до законодавства та правил біржових торгів мають таке право. До них належать: брокери, дилери, трейдери, клерки, маклери та інші особи. Крім того, до операційної зали біржі допускаються особи, зокрема, персонал біржі, головний